

Bengt Hamdahl

Publicering av rättsfall från regeringsrätten

I en artikel i nr 12 av Skattenytt för 1988 betitlad "En arbetsgivare lämnar en gåva till en anställd; är den alltid remuneratorisk?" har advokaten Wilh Penser med utgångspunkt i ett rättsfall ifrågasatt om inte i RÅ borde refereras även fall, i vilka prövningstillstånd vägrats men dispens föreslagits av föredraganden.

Det kan därför vara anledning att på nytt slå fast att inga som helst slutsatser av prejudikatsnatur får dragas av regeringsrättens beslut att inte meddela prövningstillstånd. Ett sådant beslut innebär ingenting annat än vad det utsäger, nämligen att regeringsrätten inte överprövat det överklagade avgörandet. Om man bortser från den bedömning som ligger i att några skäl för prövningstillstånd enligt 36 § 2 förvaltningslagen (resningsgrund, grovt förbiseende eller grovt misstag i kammarrätten) inte ansetts förebragta, betyder beslutet att målet inte underkastats någon sakprövning. Anledningarna att målet inte tagits upp till sakprövning kan vara flera. Det primära och vanligaste är att något behov av prejudikat på området inte föreligger. Rättsläget är fullkomligt klarlagt genom tidigare prejudikat eller genom en otvetydig lagtext. Härmed är inte sagt att skäl till ändring av kammarrättens dom inte kan föreligga. Prövningstillståndsavdelningen i regeringsrätten kan mycket väl säga sig att vi skulle nog inte ha dömt på det sättet om vi prövade målet i sak, men ändå vägra prövningstillstånd. Ändringsdispens är ju inte tillåten. Resultaten kan bli det angivna även om regeringsrätten finner att kammarrätten i det överklagade beslutet underlåtit att följa ett prejudikat från regeringsrätten. En sådan underlåtenhet är inte skäl nog för att genom ett nytt avgörande i regeringsrätten inskräpa att den genom ett tidigare prejudikat antagna rättstillämpning alljämt skall gälla. Endast om det framgår att kammarrätten inte vill godta denna tillämpning — vilket t ex kan vara fallet om en följd likartade mål bedömts av

kammarrätten på ett sätt som avviker från den av regeringsrätten antagna rättstillämpningen — kan det vara anledning för regeringsrätten att genom en ny dom meddela att regeringsrätten inte har ändrat uppfattning. Om ett färskt prejudikat föreligger och till regeringsrätten fullföljts talan mot en kammarrättsdom som meddelats vid en sådan tidpunkt att prejudikatet inte kunnat beaktas, beviljas inte prövningstillstånd, fastän utgången i kammarrätten går stick i stäv mot prejudikatet.

Vidare måste en prövningstillståndsavdelning vid prövning av dispensfrågan beakta att en sakprövning kan äga rum på det material som redan föreligger i målet och att det är rättsfrågan som är av intresse i regeringsrätten. Nya omständigheter och bevis får i princip inte åberopas i regeringsrätten (37 § förvaltningsprocesslagen). Om en klagande vill få en annan rättsfråga prövad än den som har varit bedömd i underinstansen eller först i regeringsrätten åberopar bevis som han kunnat förelägga tidigare meddelas inte prövningstillstånd.

Omständigheterna måste även i övrigt vara så klara och entydiga att prejudikatverkan uppstår och utgången inte i alltför hög grad hänförs till särskilda förhållanden i det förevarande målet. Osäkerhet i nu omnämnt avseende kan föreligga när ett mål om tillämpning av ny lag första gången uppkommer eller en ny företeelse för första gången kommer under bedömning. Regeringsrätten kan då ha skäl att vänta med prövning i sak till dess att genom flera mål blir belyst vilken vägledning som rättstillämpningen behöver.

Den anförda får ses som exempel på olika förhållanden som påverkar bedömningen av dispensfrågan. Åtskilliga andra kan säkert dras fram. Det avgörande är att en avslagen dispens aldrig får tillmätas prejudikatvärde. En publicering är således inte motiverad. Föredragandens inställning ändrar därvidlag ingenting. SN

Bengt Hamdahl är regeringsråd och regeringsrättens ordförande

Högre universitetskurs i SKATTE- OCH BOLAGSRÄTT

Hösten 1989 startar för fjärde året en kurs i skatte- och bolagsrätt. Kursen vänder sig till personer med akademisk grundexamen i juridik eller ekonomi eller motsvarande och med ca fem års praktisk yrkeserfarenhet. Utbildningen är avsett att förläggas på internat deltid under 1989/90. Förutom skatte- och bolagsrätt behandlas delar av angränsande ämnesområden på vilka skatterätten bygger, såsom avtalsrätt, fastighetsrätt, familjerätt och redovisning. Kursen kommer att förläggas till Göteborg 1989/90.

För vidare information och anmälan ring eller skriv till

**Rättsvetenskapliga institutionen. Att: Mats Tjernberg
Vasagatan 3, 411 24 GÖTEBORG (tel 031-63 15 17)**